

KIRJALLINEN KYSYMYS 308/2014 vp

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan sopimuksen ratifioiminen

Eduskunnan puhemiehelle

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva sopimus odottaa edelleen ratifioimistaan Suomessa. Suomi allekirjoitti sopimuksen jo seitsemän vuotta sitten, mutta ei ole onnistunut ratifiointityössä toisin kuin naapurimaamme Ruotsi, Norja, Tanska, Viro ja Venäjä. Sopimus ei siten ole Suomessa voimassa, vaikka allekirjoituksella on varmistettu edes se, ettei sen vastaista uutta lainsäädäntöä voi valmistella.

Syynä ratifioimattomuuteen on kerrottu olevan se, että suomalainen lainsäädäntö on haluttu saattaa sopimuksen velvoittamalle tasolle ennen sen ratifioimista. Vaikka valmistelutyö on käynnissä, on samalla kuitenkin todettava, että tämä prosessi on kestänyt kohtuuttoman kauan. Alkuperäiset suunnitelmat 4–5 vuoden aikajänteestä on ylitetty reilusti.

Sopimuksen ratifioiminen mahdollisimman nopeasti antaisi tärkeän signaalin Suomen suhtautumisesta vammaisten henkilöiden oikeuksiin ja asemaan niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. YK:n vammaissopimus ei sinänsä perusta uusia ihmisoikeuksia, vaan siinä vahvistetaan

kaikkien jo olemassa olevien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kuuluvan täysimääräisesti vammaisille henkilöille. Samalla tunnustetaan, ettei vammaisuudessa ole kyse lääketieteellisestä tai sosiaalisesta kysymyksestä, vaan ihmisoikeuksista. Kaikki ihmiset ovat erilaisuudestaan huolimatta samanarvoisia.

Asiassa on tärkeää ottaa huomioon myös ratifioimisen kansainvälinen painoarvo. Suomi ei voi uskottavasti vaatia muita maita kunnioittamaan kaikkien ihmisten oikeuksia, mikäli se ei tee vastaavia toimia itse.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi Suomi ei vielääkään ole ratifioinut YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaa sopimusta ja

millä aikataululla Suomi ratifioi sopimuksen?

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 2014

Antti Kaikkonen /kesk

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Antti Kaikkosen /kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 308/2014 vp:

Miksi Suomi ei vielääkään ole ratifioinut YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaa sopimusta ja

millä aikataululla Suomi ratifioi sopimuksen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomi on allekirjoittanut 13 päivänä joulukuuta 2006 hyväksytyn vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan 30 päivänä maaliskuuta 2007. Yleissopimus ja sen valinnainen pöytäkirja tulivat kansainvälisesti voimaan 3 päivänä toukokuuta 2008.

Ulkoasiainministeriö asetti 6 päivänä toukokuuta 2011 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella ja selvittää tarvittavat ratifiointitoimenpiteet yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan osalta. Työryhmässä oli laaja valtionhallinnon, Kuntaliiton ja kansalaisyhteiskunnan, erityisesti vammaisjärjestöjen, edustus. Työryhmä kokoontui yhteensä 22 kertaa. Työryhmän toimikausi päättyi 31 päivänä joulukuuta 2013 ja mietintö luovutettiin ulkoasiainministeri Erkki Tuomiojalle 17 päivänä tammikuuta 2014.

Lausuntokierros vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan voimaansaattamista käsitelleen työryhmän mietinnöstä päättyi 28 päivänä helmikuuta 2014. Työryhmä kokoontui keskustelemaan lausuntojen sisällöstä 15 päivänä huhti-

kuuta 2014. Lausuntotiivistelmä on valmistunut ja se tullaan julkaisemaan ulkoasiainministeriön verkkosivuilla.

Suomi pyrkii kansainvälisiä sopimusvelvoitteitaan täyttäessä siihen, että kansallinen lainsäädäntö täyttää sopimuksen vaatimukset.

Vuoden 2011 alussa tulivat voimaan yleissopimuksen edellyttämät kotikuntalakiin ja sosiaalihuoltolakiin tehty muutokset, joilla parannettiin vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia valita kotikuntansa.

Yleissopimuksen ratifiointi edellyttää vielä vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuteen kohdistuvia rajoituksia koskevien säännösten uudistamista. Tätä koskeva kokonaisuudistus on vireillä sosiaali- ja terveysministeriössä. Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä luovutti esityksensä peruspalveluministeri Susanna Huoviselle 4 päivänä huhtikuuta 2014. Hallituksen esitys pyritään antamaan kevätistuntokaudella 2014.

Eräät vammaisyleissopimuksen määräykset liittyvät osaltaan oikeusministeriön hallinnonalalle kuuluvaan yhdenvertaisuuslainsäädännön kokonaisuudistukseen, jota koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle 3 päivänä huhtikuuta 2014.

Esitystä vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen ja sen valinnaisen pöytäkirjan ratifioinnista päivitetään ja viimeistellään saatujen lausuntojen perusteella samalla ottaen huomioon edellä mainittujen sosiaali- ja terveysministeriön ja oikeusministeriön valmistelussa olevien lainsäädäntöhankkeiden eteneminen.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmassa todetaan tavoitteena olevan vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen ratifiointi hallituskauden aikana. Tarkoituksena

on, että yleissopimuksen ratifiointin yhteydessä ratifioitaisiin myös valinnainen pöytäkirja, jolla mahdollistetaan yksilövalitukset sekä tutkinta-

menettely yleissopimuksella määrättyjen oikeuksien väitetyistä loukkauksista.

Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 2014

Ulkoasiainministeri Erkki Tuomioja

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 308/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Antti Kaikkonen /cent:

Varför har Finland fortfarande inte ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och

när ska Finland ratificera den?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Finland har den 13 december 2006 undertecknat Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och dess fakultativa protokoll den 30 mars 2007. Konventionen och dess fakultativa protokoll trädde internationellt i kraft den 3 maj 2008.

Utrikesministeriet tillsatte den 6 maj 2011 en arbetsgrupp med uppdraget att bereda och utreda de åtgärder som behövs för att ratificera konventionen och det fakultativa protokollet. Arbetsgruppen hade en bred representation för statsförvaltningen, Kommunförbundet och det civila samhället, speciellt organisationer för personer med funktionsnedsättning. Arbetsgruppen sammanträdde totalt 22 gånger. Arbetsgruppens mandatperiod upphörde den 31 december 2013 och betänkandet lämnades till utrikesminister Erkki Tuomioja den 17 januari 2014.

Remissbehandlingen av arbetsgruppens betänkande om sättandet i kraft av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och dess fakultativa protokoll slutade den 28 februari 2014. Arbetsgruppen sammanträdde för att diskutera utlåtandena den 15 april 2014.

Ett sammandrag av utlåtandena har färdigställts och kommer att publiceras på utrikesministeriets webbplats.

Finland strävar efter att den nationella lagstiftningen ska fylla konventionens krav när de internationella avtalsförpliktelserna uppfylls.

Vid ingången av 2011 trädde de ändringar som konventionen förutsätter i lagen om hemkommun och socialvårdslagen i kraft och de förbättrade möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att välja hemkommun.

Ratificerandet av konventionen förutsätter ytterligare reformer av föreskrifter som begränsningar självbestämmanderätten för personer med funktionsnedsättning. En totalrevidering som gäller detta är under arbete vid social- och hälsovårdsministeriet. En arbetsgrupp som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet lämnade sitt förslag till omsorgsminister Susanna Huovinen den 4 april 2014. Regeringen strävar efter att lämna sin proposition under vårsessionen 2014.

En del bestämmelser i konventionen om personer med funktionsnedsättning har samband med en totalrevidering av lagstiftningen om diskriminering som hör till justitieministeriets förvaltningsområde. Regeringens proposition om detta lämnades till riksdagen den 3 april 2014.

Förslaget om ratificering av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och dess fakultativa protokoll uppdateras och färdigställs med hänsyn till utlåtandena och med samtidigt beaktande av hur de ovan nämnda lagstiftningsprojekten som bereds vid social- och hälsovårdsministeriet och justitieministeriet framskrider.

I regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering fastställs det att avsikten är att konventionen om rättigheter för personer med

funktionsnedsättning ska ratificeras under regeringsperioden. Avsikten är att samtidigt ratificera även det fakultativa protokollet genom vilket en-

skilda klagomål och undersökningsförfarande av påstådda kränkningar av rättigheter som konventionen föreskriver möjliggörs.

Helsingfors den 5 maj 2014

Utrikesminister Erkki Tuomioja